

Περίληψη πρότασης νόμου

Ειδικές διατάξεις για την ενίσχυση του πλαισίου της νόμιμης άμυνας εντός της κατοικίας, τη διατάραξη της οικιακής ειρήνης και την προστασία του αμυνόμενου

Καθεστώς: Κατατεθειμένη πρόταση νόμου, όχι ισχύον δίκαιο. Η περίληψη είναι ενημερωτική και δεν αποτελεί νομική συμβουλή.

Βασικά στοιχεία

Ημερομηνία εγγράφων	18 Ιουνίου 2026
Προτείνων βουλευτής	Αθανάσιος Χαλκιάς
Πεδίο	Νόμιμη άμυνα, υπέρβαση άμυνας και διατάραξη οικιακής ειρήνης
Αρχεία που μελετήθηκαν	Αιτιολογική έκθεση, πρόταση νόμου και έκθεση Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους

Η κεντρική ιδέα

Η πρόταση επιδιώκει να ενισχύσει την προστασία του αμυνόμενου όταν αποκρούει βίαιη εισβολή σε κατοικία ή άλλο κλειστό ιδιωτικό χώρο. Δεν καθιερώνει γενική άδεια χρήσης βίας: διατηρεί δικαστικό έλεγχο και αποκλείει ρητά την καταδίωξη ή την εκδίκηση μετά τη λήξη της απειλής.

Τι αλλάζει με μια ματιά

- Τεκμήριο υπέρ του αμυνόμενου. Σε βίαιη είσοδο ή απόπειρα εισόδου, τεκμαίρεται ότι η αμυντική αντίδραση ήταν αναγκαία και αναλογική.
- Αυστηρότερο όριο ανατροπής. Το τεκμήριο ανατρέπεται μόνο αν αποδειχθεί κατάφωρη και προφανής δυσαναλογία της βίας.
- Προστασία σε συνθήκες φόβου ή πανικού. Η υπέρβαση άμυνας λόγω σύγχυσης, φόβου, τρόμου ή ακραίου πανικού δεν καταλογίζεται στον αμυνόμενο, με τις προϋποθέσεις της πρότασης.
- Βαρύτερη αντιμετώπιση ορισμένων εισβολών. Προτείνονται αυξημένες ποινές για διατάραξη οικιακής ειρήνης με νυχτερινή τέλεση, ομάδα δραστών, απόκρυψη χαρακτηριστικών ή όπλο.
- Ρητές δικλείδες. Η ρύθμιση δεν καλύπτει πράξεις σε δημόσιο χώρο, καταδίωξη εισβολέα που έχει φύγει ή βία κατά προσώπου που έχει ακινητοποιηθεί, αφοπλιστεί ή παραδοθεί.

Γιατί προτείνεται

Στην αιτιολογική έκθεση υποστηρίζεται ότι, σε αιφνίδιες εισβολές, ο ένοικος δεν μπορεί να σταθμίσει με ψυχραιμία τον κίνδυνο και τα διαθέσιμα μέσα. Η πρόταση επιχειρεί να περιορίσει την εκ των υστέρων, αυστηρή αξιολόγηση της αντίδρασης, χωρίς να καταργεί την αρχή της αναλογικότητας.

Ανάλυση των βασικών ρυθμίσεων

Άρθρα 1 έως 3

Άρθρο 1 - Σκοπός και πεδίο

Η πρόταση αφορά την απόκρουση παράνομης, αιφνίδιας και βίαιης εισβολής σε κατοικία ή άλλο ιδιωτικό χώρο. Στόχος είναι η προστασία του αμυνόμενου από αδικαιολόγητη ποινική δίωξη, υπό τον έλεγχο της αναλογικότητας.

Άρθρο 2 - Μαχητό τεκμήριο αναλογικότητας

Όταν ο εισβολέας έχει εισέλθει ή επιχειρεί να εισέλθει βίαια, π.χ. διαρρηγνύοντας, καταστρέφοντας ή υπερπηδώντας τεχνητά εμπόδια, σε κατοικία, επαγγελματικό ή άλλο νόμιμα κατεχόμενο κλειστό χώρο, τεκμαίρεται ότι η χρήση αμυντικού μέσου από τον ένοικο ήταν αναγκαία και αναλογική.

Κρίσιμη διάκριση: Το τεκμήριο είναι μαχητό. Οι αρχές μπορούν να το ανατρέψουν, αλλά μόνο αν αποδείξουν ότι η βία ήταν κατάφωρα και προφανώς δυσανάλογη σε σχέση με τον κίνδυνο, τα μέσα του εισβολέα ή τις περιστάσεις.

Η πρόταση προβλέπει επίσης ότι μια απλή ή οριακή δυσαναλογία, που συνδέεται με αιφνιδιασμό, έκπληξη ή αδυναμία άμεσης στάθμισης, δεν αρκεί από μόνη της για να αποκλειστεί η νόμιμη άμυνα.

Άρθρο 3 - Υπέρβαση άμυνας

Προτείνεται νέα διατύπωση του άρθρου 23 Π.Κ. ώστε ο αμυνόμενος να μην τιμωρείται για υπέρβαση, όταν αυτή οφείλεται σε σύγχυση, φόβο, τρόμο ή ακραίο πανικό που προκάλεσε η επίθεση. Σε αιφνίδια ή βίαιη εισβολή στην κατοικία, η ψυχική ταραχή θεωρείται καταρχήν αντικειμενικά δικαιολογημένη.

Η προστασία δεν εφαρμόζεται αν αποδειχθεί ότι η υπέρβαση υπαγορεύθηκε από οργή, μίσος ή σαφή πρόθεση αντεκδίκησης και επιβολής ποινής μετά τη λήξη της επίθεσης.

Άρθρο 6 - Ευάλωτα πρόσωπα

Κατά την κρίση για το αν υπήρξε κατάφωρη δυσαναλογία, οι ανακριτικές και δικαστικές αρχές οφείλουν να συνυπολογίζουν την παρουσία ανηλίκων, υπερηλίκων, ατόμων με αναπηρία και άλλων ευάλωτων ή εξαρτώμενων μελών της οικογένειας στον χώρο της επίθεσης.

Όρια προστασίας και πρακτικές συνέπειες

Άρθρο 4 - Τι δεν καλύπτει η πρόταση

Οι ειδικές προστατευτικές διατάξεις δεν εφαρμόζονται σε δημόσιο ή κοινόχρηστο χώρο εκτός της περιμέτρου της κατοικίας ή του ιδιωτικού χώρου. Ιδίως δεν καλύπτουν την καταδίωξη εισβολέα που έχει τραπέι σε φυγή και έχει απομακρυνθεί.

Επίσης, βία σε πρόσωπο που έχει ακινητοποιηθεί πλήρως, έχει εμφανώς αποπλιστεί, έχει δηλώσει παράδοση ή δεν μπορεί αντικειμενικά να προκαλέσει περαιτέρω βλάβη, κρίνεται με τις γενικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 5 - Διατάραξη οικιακής ειρήνης

Προστίθεται επιβαρυντική ρύθμιση για παράνομη είσοδο ή παραμονή σε κατοικία όταν τελείται νυχτερινές ώρες, από δύο ή περισσότερους που δρουν μαζί, με καλυμμένα ή αλλοιωμένα χαρακτηριστικά ή με όπλο/επιθετικό όργανο. Στις περιπτώσεις αυτές προτείνεται φυλάκιση από 3 έως 5 έτη, εφόσον δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη ειδική διάταξη.

Άρθρο 7 - Ισχύς και εκκρεμείς υποθέσεις

Η ισχύς προβλέπεται να αρχίζει με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πρόταση αναφέρει ότι οι διατάξεις θα εφαρμόζονται αναδρομικά, ως ευμενέστερες ποινικές διατάξεις, σε εκκρεμείς υποθέσεις για αμυντικές πράξεις εντός κατοικίας.

Τι σημαίνει πρακτικά

Αν ψηφιστεί ως έχει, η πρόταση θα δίνει ισχυρότερο σημείο εκκίνησης υπέρ του ενοίκου σε περιστατικά βίαιης εισβολής. Η δικαστική εξέταση όμως δεν καταργείται: η αντίδραση μπορεί να κριθεί παράνομη όταν είναι εμφανώς υπέρμετρη ή όταν γίνεται εκτός του πλαισίου άμεσης άμυνας.

Συμπέρασμα

Η πρόταση επιδιώκει να μεταφέρει το βάρος της αξιολόγησης προς την προστασία του αμυνόμενου σε εξαιρετικά κρίσιμες συνθήκες μέσα στην κατοικία. Ταυτόχρονα, θέτει σαφή όρια για να μη συγχέεται η άμυνα με την καταδίωξη, την αυτοδικία ή την εκδίκηση.

Πηγές και έλεγχος

Επίσημη σελίδα Βουλής των Ελλήνων: www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia/ (law_id: 26f719e4-da89-484e-ae47-b46d00c188b5). Μελετήθηκαν η αιτιολογική έκθεση, η πρόταση νόμου και η έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Έγγραφα 18 Ιουνίου 2026.